

Către: Veronica MIHAILOV-MORARU
Ministrul Justiției

Copie: Veronica ROȘCA
Președinte
Comisia parlamentară juridică, numiri și imunități

Nr. 16 din 11 februarie 2025

Ref.: Solicitare de completare a Legii taxei de stat nr. 213/2023 (în partea referitoare la reglementarea cuantumului taxei de stat pentru recunoașterea/executarea/desființarea hotărârilor arbitrale)

Stimată Doamnă Ministră,

Vă adresăm acest demers din partea Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” (AmCham Moldova) pentru a semna la vidul legislativ din conținutul Legii taxei de stat nr. 213/2023 în partea referitoare la cuantumul taxei de stat pentru recunoașterea/executarea/desființarea hotărârilor arbitrale.

CONTEXT

Pe 31 iulie 2023, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat noua Lege a taxei de stat nr. 213/2023 (în continuare „Legea taxei de stat”) și a reglementat cuantumul taxei de stat pentru cererile de chemare în judecată, cererile reconvenționale, cererile de intervenție principală, cererile de apel, cererile de recurs, cererile de contestare a actelor și acțiunilor executorului judecătoresc, precum și pentru cererile de eliberare de către instanța de judecată a copiilor (duplicatelor) de pe documente.

Potrivit art. 83 alin. (3) din Codul de procedură civilă nr. 225/2003, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată, cererea reconvențională, cererea de intervenție principală, cererea vizând cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești, precum și alte cereri prevăzute la pct. 1 din anexa nr. 1 la Legea taxei de stat nr. 213/2023.

De asemenea, impunerea cu taxa de stat a cererilor de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine¹, a cererilor de desființare a hotărârilor arbitrale² și a cererilor pentru eliberarea titlurilor executorii³, este prevăzută la diferite articole din Titlul V al Codului de procedură civilă.

Totodată, anexa nr. 1 la Legea taxei de stat nu prevede o normă expresă pentru cererile:

- (i) de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine;

¹ Art. 475¹ alin. (7) din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

² Art. 477 alin. (4) din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

³ Art. 483 alin. (4) lit. c) din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

- (ii) de contestare a hotărârilor arbitrale;
- (iii) de eliberare a titlurilor de executare silită a hotărârilor arbitrale.

Datorită acestui fapt, instanțele de judecată aplică prin analogie prevederile Legii taxei de stat, fapt ce a generat două interpretări diametral opuse:

1. Cererile se impun cu o taxă de stat plătită în litigiile cu caracter patrimonial calculată ca procent din valoarea acțiunii (conform pct. 1.1. din anexa 1 la Legea taxei de stat), **caz în care însă justițiabilii sunt taxați de două ori:**
 - (i) prima dată la soluționarea litigiilor de către tribunalul arbitral (cuanțumurile taxelor fiind similare sau mai mari ca cele de stat); și
 - (ii) a doua oară la examinarea cererii de către instanțele de judecată;
2. Cererile se impun cu o taxă de stat plătită în cazul acțiunilor cu caracter nepatrimonial (conform pct. 1.9. din anexa 1 la Legea taxei de stat - 250 MDL).

Evidențiem că nici pct. 1.1., nici pct. 1.9 din anexa 1 la Legea taxei de stat, în modul în care sunt formulate, nu sunt aplicabile acestor categorii de cereri, deoarece termenii utilizați în aceste prevederi sunt incompatibili cu procedura specifică de examinare a respectivelor cereri. Examinarea cererilor are loc într-o procedură de control, în care nu există un litigiu în sensul Codului de procedură civilă, nu există o cerere de chemare în judecată - dar o cerere, și nu există pârât/reclamant - dar creditor/debitor.

De exemplu, în România, în art. 10 alin. (1) lit. a) din Ordonanța de urgență nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru se stabilește o taxa fixă pentru cererile privind încuviințare executării silite, care includ cererile de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine, în sumă de 20 RON. Această taxă este diferită de taxa stabilită pentru cererile de chemare în judecată cu caracter patrimonial (art. 3, 5), de cererile cu caracter nepatrimonial (art. 7, 8) și cele de contestare a titlurilor executorii (art. 10 alin. (2)-(4)), fapt ce reflectă necesitatea unei norme diferite pentru aceste categorii de cereri și în legislația Republicii Moldova.

Datorită vidului legislativ existent, s-a format o practică judiciară neuniformă care dăunează drepturilor și intereselor justițiabililor - legea neîntrunind standardul calității reglementat prin normele Constituționale și jurisprudența constantă a Curții Constituționale, i.e., claritatea și previzibilitatea.

Un exemplu recent este Încheierea din 30 aprilie 2024 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel, în care s-a restituit o cerere de recunoaștere și executare a unor hotărâri arbitrale străine depusă conform noii Legi a taxei de stat, deoarece creditorul nu a plătit taxa de stat de 755 373,66 lei, deși anterior aceiași judecători, în alte cauze, au solicitat plata taxei de 100 lei (conform vechii Legi a taxei de stat era 100 de lei, actualmente 250 lei)⁴. Creditorul a depus din nou cererea plătiind

⁴ Încheierea Curții de Apel Chișinău din 30 aprilie 2024, [online], [accesat 7.02.2025]. Disponibil: https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/51e75ce7-565d-410c-b691-6d875bf31c9e; Încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 iunie 2023, [online], [accesat 7.02.2025].

250 de lei, iar întrucât cererea a fost repartizată unui alt complet, s-a acceptat taxa de stat de 250 lei și dosarul a fost pus pe rol⁵.

Această lacună a existat și în vechea Lege a taxei de stat, fapt pentru care există o practică judiciară mare care demonstrează caracterul arbitrar în care sunt tratați justițiabilii, o parte fiind taxați din valoarea acțiunii, iar o parte cu taxă fixă⁶. Nesoluționarea lacunei în vechea lege a condus la perpetuarea problemei și în noua lege, unde interpretările continuă să fie divergente.

De asemenea, atragem atenția că Republica Moldova este ținută să respecte Convenția de la New York privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, potrivit art. III al căreia, prin recunoașterea sau executarea sentințelor arbitrale cărora se aplică Convenția nu vor fi impuse condițiuni mult mai riguroase, nici cheltuieli de judecată mult mai ridicate, decât acelea care sunt impuse pentru recunoașterea sau executarea sentințelor arbitrale naționale.

Evidențiem că aspectele descrise mai sus nu reprezintă o problemă de interpretare care poate fi soluționată de instanțele de judecată, ci o lacună legislativă care urmează a fi soluționată de legislator. Impunerea cu taxă de stat nu trebuie efectuată prin analogie, ci conform unor norme exprese care corespund criteriilor de calitate a legii impuse de CtEDO.

Având în vedere cele menționate, solicităm respectuos luarea unor măsuri prompte pentru redresarea situației create, prin inițierea unui proiect de lege pentru completarea legii taxei de stat.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”

Executor: Victor Baciu, victorbaciu@amcham.md.

Disponibil: https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/463f95c4-f490-44ad-8c86-d8e08d106c02;

Încheierea Curții de Apel Chișinău din 3 noiembrie 2022, [online], [accesat 7.02.2025]. Disponibil: https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/a3a8f33c-00a1-4406-9de6-9fc199d7d388.

⁵ Cerere pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Dosar nr. 2-24057975-02-2-29052024.

⁶ De exemplu, Încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2023, [online], [accesat 07.02.2025]. Disponibil: https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/d85c5f3c-da46-4d4a-bec2-4fd9380e689d vs. Încheierea Curții de Apel Chișinău din 9 februarie 2023, [online], [accesat 7.02.2025]. Disponibil: https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/eac29584-baa7-451a-a8c9-3a0e76e4bfcc, etc.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>.